

„CSAK AZ TÖRTÉNT MEG, AMINEK A TÖRTÉNETÉT MEGÍRTÁK!”

1956 dél-borsodi eseményeinek megörökítése, az erről szóló kötet bemutatása

Csirmazné Cservenyák Ilona – Hajdú András

A bemutatott könyvek

Bensőséges keretek között mutatták be Szíki Károly: *A szabadság magvetői 1956* című könyvét a mezőkövesdi Rendezvények Házában. A szép számmal megjelent érdeklődő közönség ráhangolását Daragó Károly harmonika-, majd Magyar Gyula tárogatójátéka segítette. Az elsőként megszólaló Hajdú Imre Márai Sándor *Füveskönyvének* ünnepekről szóló gondolatait hívta segítségül. A könyv megjelenését olyan ünnepnek nevezte, melyre a hétköznapi teendők félretételével, teljes belsőnkkel és külsőnkkel készülünk, olyan ünnepnek, amely tiszteleg 1956 eszméje előtt. Mint mondta, a kiadvány Dél-Borsod forradalmát, a szereplők saját bőrén elszenvedett sérelmeit összefűzve rögzíti az utókor számára. Hajdú Imre gondolatait Makszim Gorkij szavaival zárta, mi szerint *csak az történt meg, aminek történetét megírták*.

A könyv támogatójaként, egyben fővédnökeként jegyzett Tállai András országgyűlési képviselő szerint kulturális és történelmi léptékben is hiánypótló munka született. Véleménye szerint ugyanis a múlt századi forradalom – bár már helyén szerepel a tankönyvekben – a magyar társadalom lelkületében máig nincs még feldolgozva. A kötet legfőbb értéke, hogy az eseményeket közvetlenül vagy közvetetten átélő személyek történeteinek keresztül nyújt megdöbbentő, még akár 2021-ben is újdonság erejével ható információt az olvasónak. Mint arról a miniszterhelyettes a könyvhöz írt előszóban is említést tesz, a rögzített beszámolók sorait olvasva '56 kapcsán egyszerre sejlik fel az időmúlás okozta feledékenység, közöny, de ugyanúgy érezhető a korabeli emlékeket hordozók zsigereiben máig élő félelem is. Tállai András szerint a könyv mögött álló szerkesztői munka – és ezáltal a könyv jelentősége – országos szinten is egyedülálló.

Dr. Fekete Zoltán polgármester köszöntőjében kiemelte, hogy a magyarság számára a szabadság és függetlenség mindig is szent dolog volt. Ennek is köszönhetjük, hogy ma már szabadon beszélhetünk a történekről. Mint hozzátette, '56 eszméjének legfőbb ellensége ma a feledés. A kötet által hordozott mondanivaló azonban – hasonlóan a maghoz Máté evangéliumából – jó földre hullott. A polgármester szerint szégyenletes, hogy tizenöt évvel ezelőtt, a forradalom 60. évfordulóján ismét magyar vér folyt Budapesten. Éppen ezért fontos, hogy ne csak ismerjük a múltat, de általa a jövőt is építeni tudjuk, és akkor a magyar szabadság újra győzni fog.

A köszöntők sorát Daragó Károly ének-előadása és Kiss Marcell szavalata zárta, majd Szíki Károly lépett a mikrofonhoz. A szerző a könyv célját a közösségegyesítő, összekötő, közvetítő feladatában látja. Közösségteremtő ereje egyre nő, hiszen az interjú adók, az olvasók, az események felidézése által velük sorsközösséget vállalók csoportja folyamatosan növekvő közösséget alkot.

A könyv alap gondolatát az Ausztráliából visszatelepült Kovács István vetette fel a szerzőnek, aki már három könyvet, három drámát írt és hét dokumentumfilmet forgatott az 1956-os eseményekről. Így indult el aztán ő is felkutatni azokat az embereket, akik Dél-Borsodban közvetlenül vagy közvetve részesei voltak az eseményeknek, és emlékeik még nem mentek a feledés homályába. Az interjúkban nem csak a 14 nap eseményei domborodnak ki, hanem az 1947–1955-ig terjedő „ember az embertelenségben” időszak világa is. Ezt tudhatjuk meg Tard, Cserépfalu, Egerlövő és Mezőkövesd viszonylatában az itt élő és a nagyvilágba (Los Angeles, Philadelphia, Calgary, Edmonton, Seattle) elkerült emberek visszaemlékezéseiből is.

Pillanatkép a rendezvényről

A könyvbemutató közönsége

A *Fehér partizánok* fejezetben a Baltikumot a szovjetek Vietnamjának nevezi. Érinti a lengyelek, lettek, litvánok, észtek, ukránok, belgák és erdélyiek ellenállásait a szovjet hatalommal szemben. Közben megismerhetjük az ország különböző ellenállási szervezeteit is, mint a Szombathelyen alapított *Anti-bolsevista Gárda 1950*, a Balatonalmádiban középiskolások által létrehozott *Magyar Nemzetvédelmi Szövetség*, Füzesgyarmat és Szeghalom környékén a *Sárréti Sasok*, Orosházán, Makón, Szentesen,

Hódmezővásárhelyen és környékén működött *Fehér Gárda*, s említésre méltók még a dél-alföldi, Csongrád és Békés megyei mozgalmak. A magyar ellenállási mozgalom legtovább a Viharsarokban volt életképes.

Dél-Borsodban a Fehér Partizánok fészke Tardon volt, a forrongások hazája Cserépfalura tehető, Egerlövő pedig a Fehér Partizánok lelkiismeretének nevezhető. Az interjúkból meglevendik az akkori kor, a munka, a félelem és a változás iránti igény. Szinte egész Dél-Borsodot felöleli a visszaemlékezések csoportja, hiszen Cserépváralja, Kács, Bogács, Tibolddaróc, Szomolya, községek eseményeit is megtudhatjuk a kötetből.

Mezőkövesd interjúsorozata egy kis kronológiával kezdődik, mely a napi eseményeket rögzíti. Ezután a szemtanúk hiteles emlékei, interjúi következnek, mely a történések pontos leírását tartalmazza, kiegészítve a helyi szenvedők és szemtanúk, az országban és a világon szétszóródó emberek nyilatkozataival.

A riportokból nemcsak a szabadságharc eseményei elevenednek meg az olvasók előtt, de megismerhetjük a nyilatkozó emberek rövid életrajzát, életük fontosabb állomásait is.

A könyvet hiteles dokumentumok, jegyzőkönyvek, fotók teszik teljessé. A kötetet Pázmány Lászlónak a szabadságharc történetéhez kapcsolódó versei színesítik.

A szerző, Sziki Károly és a rendezvény 56-os díszvendégei